Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Suomi Finland 100

HALLITUKSEN KÄRKIHANKE

HE 260/2016 Hossan kansallispuiston perustaminen

Ympäristövaliokunta
21.3.2017 klo 10

Hallitussihteeri Johanna Korpi
Ympäristöministeriö

Kansallispuiston rauhoitussäännökset ja niiden poikkeukset

- Kansallispuiston rauhoitussäännöksistä säädetään luonnonsuojelulain 13 §:ssä.
- Kansallispuistossa sallituista toimenpiteistä säädetään luonnonsuojelulain 14 §:ssä.
- Metsähallituksen luvalla sallituista toiminnoista säädetään luonnonsuojelulain 15 §:ssä.

Kansallispuistoissa on luontoa muuttava toiminta kiellettyä, niillä ei saa (LSL 13 §):

- Rakentaa rakennuksia, rakennelmia tai teitä
- Ottaa maa-aineksia tai kaivoskivennäisiä eikä vahingoittaa maa- tai kallioperää
- Ojittaa
- Ottaa, taikka vahingoittaa sieniä, puita, pensaita tai muita kasveja tai niiden osia
- **Pyydystää, tappaa tai hätyyttää luonnonvaraisia selkärankaisia eläimiä tai hävittää niiden pesiä eikä pyydystää tai kerätä selkärangattomia eläimiä**
- Ryhtyä muihinkaan toimiin, jotka vaikuttavat epäedullisesti alueen luonnonoloihin, maisemaan taikka eliölajien säilymiseen

Alueen hoidon ja käytön edellyttämät toimet sallittuja, kansallispuistoissa saa (LSL 14 §):

- **Rakentaa, entistää, ja kunnostaa alueen hoitoa, valvontaa, tutkimusta, yleisön opastamista, retkeilyä ja alueeseen tutustumista varten tarpeellisia rakennuksia, rakennelmia ja polkuja**

- Hoitaa ja ennallistaa luonnonympäristöjä ja perinneluontotyyppejä sekä palauttaa alueen luontaisen kehityksen
- Rakentaa sellaisen tien, joka on tarpeen alueen opastustoiminnan kannalta

- **Poimia marjoja ja hyötysieniä**
- **Kalastaa kalastuslain 7 §:n yleiskalastusoikeuksien mukaisesti**
  - Kalastuslain 7 §:n mukaan jokaisella on oikeus veloituksetta onkia ja pilkkiä sekä kalastaa silakkaa yhdellä vavalla siimaan kiinnitetyillä pystysuunnassa liikuteltavilla koukuilla. Jokaisella kalastonhoitomaksun suorittaneella sekä jokaisella alle 18-vuotiaalla ja 65 vuotta täyttäneellä on oikeus harjoittaa viehekalastusta.
- **Harjoittaa poronhoitoa poronhoitolain mukaisesti**

- Käyttää ja kunnostaa alueella olevia teitä, sähkö- ja puhelinlinjoja sekä näihin liittyviä laitteita
- Kunnostaa merenkulun turvalaitteita ja vesistön kulkuväyliä sekä tehdä vähäisiä turvalaitteiden edellyttämiä raivauksia
- Kartoittaa ja tehdä maanmittaustöitä.

Lisäksi luvanvaraisia poikkeuksia (LSL 15 §) Metsähallituksen luvalla saa:

- Pyydystää tai tappaa eläimiä, kerätä sieniä ja kasveja tai niiden osia, eläinten pesiä ja kivennäisnäytteitä tutkimusta tai muuta tieteellistä tarkoitusta varten tai opetusta varten

- **Vähentää vierasperäisten sekä, jos laji on tullut liian runsaslukuiseksi tai käynyt muutoin vahingolliseksi, muidenkin kasvi- ja eläinlajien yksilöiden lukumäärää**

- **Poistaa sellaisten pyyntiluvanvaraisten riistaeläinlajien yksilöitä, jotka suojelualueen ulkopuolella aiheuttavat ilmeisen uhan ihmisen turvallisuudelle tai omaisuudelle aiheutuvasta merkittävästä taloudellisesta vahingosta**

- **Ottaa haltuun alueelle kaatunut riistaeläin**

- **Kansallispuistoissa voidaan ajaa hirveä metsästyksen yhteydessä**

- **Kalastaa muutoinkin kuin kalastuslain 7 §:ssä tarkoitetulla tavalla**

- Rakentaa poronhoitoon liittyviä rakennuksia ja rakennelmia
- Tehdä geologisia tutkimuksia ja etsiä malmeja
- Laskeutua ilma-aluksella
- Entistää ja kunnostaa muitakin kuin 14 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettuja rakennuksia ja rakennelmia.

Metsästyslain 8 §:n mukainen kuntalaisen metsästysoikeus

Pohjois-Suomen kansallispuistoja perustettaessa on otettu huomioon siellä vallinnut oikeudentila, jonka mukaan paikallisilla asukkailla on 1930-luvulta peräisin olevan säännöksen nojalla oikeus metsästää valtion mailla. Tämä oikeus on pyritty säilyttämään Pohjois-Suomen luonnonsuojelualueilla, kuten nyt esitetään Hossan kansallispuistoehdotuksessa.

Perustuslakivaliokunta (HE 99/2009, PeVL 17/2010 vp): ”[…] Lisäksi *metsästys voidaan sallia vain metsästyslain 8 §:ssä tarkoitetuille kuntalaisille,* jos se on tarpeen riistakantojen turvaamiseksi tai hoitamiseksi. Sääntely täyttää tällaisessa yhteydessä sen täsmällisyydelle ja tarkkarajaisuudelle sekä asetuksenantovallan käytön rajaamiselle ja ohjaamiselle asetetut vaatimukset. *Mahdollisuus asettaa kuntalaiset eri asemaan muihin verrattuna perustuu metsästyslain kyseisen säännöksen lähtökohtaan, eikä se ole perustuslain kannalta ongelmallinen*.”

Poikkeukset rauhoitussäännöksistä Hossan kansallispuistossa, esitys:

Metsästys

- Metsästyslain 8 §:n mukainen kuntalaisen metsästysoikeus.
- Hirveä saavat metsästää jäsenet metsästysyhdistyksissä, joiden metsästysalueet rajautuvat kansallispuistoon ja jotka ovat olleet rekisteröityneinä tämän lain tullessa voimaan.
- Kuusamon yhteismetsän osakaskunnalla oikeus metsästää hirveä kansallispuistossa Kuusamon kunnassa.
- Hossa-Irnin paliskunnan osakkaalla kotikunnasta riippumatta oikeus pyyntiluvanvaraisten riistaeläinten luvanvaraiseen poistamiseen.

Kalastus

- Taimenen ja harjuksen istuttaminen Umpi-Valkeaisen ja Iso-Valkeaisen järviin ja siihen perustuva viehekalastus sekä vieheellä kalastaminen kansallispuiston virtavesissä **sallittua**.
- Vapaa-ajan kalastus seisovilla pyydyksillä **sallittua** Iso- ja Pikkukukkurin järvissä, Iso Syrjäjärvessä ja Aittojärvessä sekä Talasjärvessä, Puukkojärvessä, Syvä Suottajärvessä, Matala Suottajärvessä ja Saari Hoiluan järvessä.
- Nuotanveto Aittojärvessä **sallittua** kalaston hoitamiseksi tai pyyntitavan esittelemiseksi yleisölle.
- Taimenen ja harjuksen istuttaminen ja siihen perustuva kalastaminen Ala- ja Keski-Valkeaiseen, Pitkähoilua-Kokalmukseen ja Kirkasvetiseen voi jatkua 31 päivään joulukuuta 2020.

Vastine maa- ja metsätalousvaliokunnan lausuntoon

- Hossan kansallispuiston alueen lupatulovaikutus erittäin pieni.
- Hossan kansallispuiston alueella tapahtuvan metsästyksen merkitys aluetalouteen erittäin pieni.
- Hossan kävijämäärä kasvanut ja monipuolistunut yli ennakoidun sekä sesonki pidentynyt, samalla Hossan majoituskapasiteetti käynyt jo nyt riittämättömäksi - ulkokuntalaisten metsästyksen sallimisella ei ole merkitystä Hossan majoituskapasiteetin käytössä.
- Hossan lähialueilla on runsaasti metsästyskäyttöpotentiaalia myös suojeluun varatuilla erämaisilla valtion alueilla.
- Metsähallituksen Luontopalvelut hallinnoi kansallispuistoja ja tulee puiston perustamisen myötä olemaan myös vastuussa kansallispuistoissa eri syistä ja eri tavoin liikkuvien ihmisten turvallisuudesta.

Vastine maa- ja metsätalousvaliokunnan lausuntoon

Hossan kansallispuiston lakiesityksen valmistelussa, sen rajaamisessa ja rauhoitussäännösten laadinnassa on otettu poikkeuksellisen laajasti huomioon metsästyksen ja pyydyksillä kalastamisen tarpeet.

Metsästyksen laajentaminen maa- ja metsätalousvaliokunnan esityksen mukaisesti merkitsisi sitä, että voimassa olevan yleislainsäädännön säännöksiä sovellettaisiin muista sen perusteella säädetyistä puistolaeista olennaisesti poikkeavalla tavalla eikä kansallispuiston perustamiselle Hossan valtion alueille olisi edellytyksiä.

Metsästysoikeuden rajaamiselle hallituksen esityksen mukaisella tavalla ei ole perustuslaillista estettä.